Valiokunnan lausunto MmVL 21/2017 vp─ E 70/2017 vp

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Valtioneuvoston selvitys: Ehdotus neuvoston asetukseksi eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien Itämerellä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2018

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston selvitys: Ehdotus neuvoston asetukseksi eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien Itämerellä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2018 (E 70/ 2017 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- kalatalousneuvos Risto Lampinen, maa- ja metsätalousministeriö
- neuvotteleva virkamies Penina Blankett, ympäristöministeriö
- tutkija Tapani Pakarinen, Luonnonvarakeskus
- kalastusbiologi Malin Lönnroth, Kalatalouden Keskusliitto
- toimitusjohtaja Kim Jordas, Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry
- suojeluasiantuntija Matti Ovaska, WWF Suomi

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- puheenjohtaja Kalervo Aska, Tornio-Muoniojokiseura ry
- Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Ehdotus

Kansainvälinen merentutkimusneuvosto ICES antoi 31.5.2017 suosituksensa vuoden 2018 TAC:sta Itämeren kalakannoille. ICES:n suositukset muodostavat perustan komission ehdotukselle vuoden 2018 kalastusmahdollisuuksista Itämerellä. Komissio on suositusten perusteella 29.8.2017 antanut ehdotuksensa Itämeren kalastusmahdollisuuksista vuodelle 2018 seuraavasti:

Kalakanta	EU TAC2017	Suomen kiintiö vuonna 2017	ICES neuvo vuodelle 2018	Komission ehdotus EU TAC 2018	Muutos-%
Pohjanlahden silakka	140 998	115 599	95 566	70 617	-49,92
Pääaltaan silakka	191 129	41 914	238 229	238 229	24,64
Läntinen silakka	28 401	2	17 309	12 987	-54,27
Riianlahden silakka	31 074	0	28 999	28 999	-6,68
Kilohaili	260 993	13 477	262 310	262 310	0,50
Pääaltaan/Pohjanlahden lohi	95 928	24 787	116 000*	106 096	10,60
Suomenlahden lohi	10 485	9 410	11 800**	10 003	-4,60
Itäinen turska	30 857	542	26 071	22 275	-27,81
Läntinen turska	5 597	48	3 130—5 295***	5 597	0,00
Punakampela	7 862	0	6 272	6 272	-20,22

** Suositukseen sisältyy arvio ei-toivotuista, raportoimattomista ja väärinraportoiduista saaliista. Ei-toivottu saalis koostuu hylkeen vahingoittamasta kalasta (7 700 lohta) ja alamittaisesta kalasta (3 100 lohta), josta ensin mainittu tulee vähentää TAC:sta ja viimeksi mainittu lisätä TAC:iin. Lisäksi suositukseen sisältyy arvio raportoimattomasta (7 %) ja väärinraportoidusta (16 %) saalista, yhteensä 26 900 lohta. Myös Venäjän osuus (1,9 % 81 400 lohesta) tulee ottaa huomioon. Suosituksen haarukka on arvioista ja laskentatavasta riippuen siten 79 854—116 000 lohta.

**Suositukseen sisältyy arvio ei-toivotuista ja raportoimattomista saaliista. Ei-toivottu saalis (16 %) (hylkeen vahingoittama tai alamittainen lohi) tulee ottaa huomioon vahvistettaessa TAC:ia poisheittokiellon mukaisesti. Lisäksi suositukseen sisältyy arvio raportoimattomasta saalista (3 %). Myös Venäjän osuus (9,3 % 9 558 lohesta) tulee ottaa huomioon. Suosituksen haarukka on arvioista ja laskentatavasta riippuen siten 8 670—11 800 lohta.

*** Suositetussa meren kokonaissaaliissa on mukana vapaa-ajankalastajien saaliina 1 754 tonnia.

EU:n yhteisestä kalastuspolitiikasta annetun perusasetuksen 1380/2013 artiklassa 2 olevan tavoitteen mukaan kalakantoja tulisi hyödyntää kestävän enimmäistuoton MSY:n (Maximum Sustainable Yield) mukaisesti vuoteen 2015 mennessä ja asteittain viimeistään vuoteen 2020 mennessä kaikkien kalakantojen osalta.

MSY määritellään ICES:n suosituksissa kalakannan kutukannan sekä kalakannan kalastuskuolevuuden perusteella. Kalakannan katsotaan olevan MSY-tilassa, kun kutukanta on määriteltyä kokoa suurempi ja kalastuskuolevuus määriteltyä tasoa pienempi. Kyseiset tavoiteluvut on määritelty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen 2016/1139 Itämeren turska-, silakka- ja ki-

lohailikantoja ja näitä kantoja hyödyntäviä kalastuksia koskevan monivuotisen suunnitelman liitteissä I ja II ja ICES:n uusimmassa tieteellisessä neuvossa Pohjanlahden silakkakannasta.

Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakkakanta, Riianlahden silakkakanta sekä kilohailikanta ovat viimeisimmän tiedon perusteella MSY-tilassa (sekä kalastuskuolevuuden että kutukannan koon osalta).

ICES on ensimmäistä kertaa antanut neuvon Pohjanlahden silakkakannalle, jossa on yhdistetty Selkämerellä ja Perämerellä esiintyvän silakkakannan tiedot. ICES:n mukaan nämä eivät ole eriytyneet toisistaan, ja ne on syytä arvioida yhdessä.

Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC ja Suomenlahden lohen TAC kattavat molemmat useita lohikantoja, joiden tila vaihtelee suuresti. Vahvimmat lohikannat ovat Perämeren suuret lohikannat (Tornionjoki, Kalix, Pite, Åby, Byske, Ume/Vindel), jotka poikastuotannon perusteella ovat MSY-tilassa tai lähellä sitä. Heikkoja lohikantoja ovat erityisesti Rickleån, Kågeälven ja Öreälven Pohjanlahdella ja monet kannat Itämeren pääaltaalla. Suomenlahden villit lohikannat (Viron lohijoet Keila, Vasalemma ja Kunda) ovat poikastuotannon perusteella osoittaneet elpymisen merkkejä. ICES määrittelee lohikantojen MSY-tilaa vaelluspoikastuotannon perusteella (vähintään 75 prosenttia potentiaalisesta tuotannosta).

ICES tuo neuvossaan myös esille, että sekakantakalastus on uhka heikoille lohikannoille, erityisesti Itämeren pääaltaalla, jossa kaikki heikot lohikannat käyvät syönnöksellä. Näiden kantojen elvyttäminen edellyttää pitkäaikaisia toimia, kuten kalastusrajoituksia meressä, erityisesti Itämeren pääaltaalla sekä jokisuissa ja jokialueilla, elinympäristöjen kunnostuksia ja vaellusesteiden poistamista. ICES toteaa lisäksi, että Suomenlahden alueella pääosa lohista on istutettuja. Lohenkalastus Suomenlahdella tulisi kohdentaa istutettuun loheen mm. hyödyntämällä eväleikkauksia.

Meritaimenen osalta EU:ssa ei tehdä päätöksiä TAC:sta. ICES toteaa kuitenkin meritaimenta koskevassa neuvossaan, että meritaimenen kohdennettua kalastusta ja joutumista sivusaaliiksi muussa kalastuksessa tulisi vähentää Pohjanlahdella ja eteläisellä Itämerellä villien meritaimenkantojen suojelemiseksi. Lisäksi on tarpeen kunnostaa meritaimenen elinympäristöjä ja poistaa vaellusesteitä.

ICES toteaa, että se ei voi antaa analyyttistä arviota itäisen turskakannan tilasta. Tästä syystä ICES antaa varovaisuusperiaatteeseen perustuvan suosituksen kiintiön pienentämisestä. Läntisen turskakannan tila on heikentynyt merkittävästi, ja siihen kohdistuvaa kaikkea kalastuskuolevuutta on olennaisesti vähennettävä. Viimeisin vuosiluokka on suurin moneen vuoteen, mikä voi johtua kuturauhoitusta koskevan ajankohdan siirtämisestä paremmin kattamaan läntisen turskakannan varsinaista kutuaikaa.

ICES on monen vuoden ajan todennut, että Euroopan ankeriaskanta on kriittisessä tilassa ja että varovaisuusperiaatteen perusteella kaikki ihmisten aiheuttamat vaikutukset (mm. vapaa-ajankalastus, kaupallinen kalastus, vesivoima, pumppuasemat ja veden laadun heikentyminen), jotka vähentävät aikuisten hopea-ankeriaiden lisääntymistä ja selviytymistä, tulee poistaa tai pienentää mahdollisimman pieniksi.

Valiokunnan lausunto MmVL 21/2017 vp

Valtioneuvoston kanta

Peruskanta

Suomi kannattaa Itämeren kalastusmahdollisuuksien vahvistamista vuodelle 2018 siten, että kalakantojen hyödyntäminen kestävän enimmäistuoton (Maximum Sustainable Yield, MSY) mukaisesti saavutettaisiin EU:n yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevan perusasetuksen 1380/2013 tavoitteiden mukaisesti mahdollisimman pian, kuitenkin asteittain viimeistään vuoteen 2020 mennessä kaikkien kalakantojen osalta.

Tämä tulee toteuttaa siten, että kalastusmahdollisuuksien vahvistaminen perustuu MSY:n kalastuskuolevuuden vaihteluväleihin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen 2016/1139 Itämeren turska-, silakka- ja kilohailikantoja ja näitä kantoja hyödyntäviä kalastuksia koskevan monivuotisen suunnitelman tai ICES:n sitä koskevan uusimman tieteellisen neuvon mukaisesti.

Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC

ICES:n neuvon mukaan kaupallisen kalastuksen kokonaissaaliin merellä ei tulisi ylittää 116 000 lohta. Vuoden 2016 havaintojen perusteella tästä tulisi vähentää hylkeiden vahingoittamien lohien määrä 7 700 lohta ja arvioituna raportoimattomana ja väärinraportoituna saaliina 26 900 lohta sekä Venäjän osuus (1,9 % 81 400 lohesta) 1 546 lohta. Näin laskemalla päädyttäisiin EU:n TAC:iin, jonka suuruus olisi 79 854 lohta, mikä merkitsisi n. 17 prosentin pienennystä kuluvan vuoden TAC:iin.

Parhaillaan valmisteltavana olevan Itämeren lohen monivuotisen hoitosuunnitelman lähtökohtana on kalastuskuolevuuden asettaminen tasolle 0,1. Tämän perusteella tieteellisen neuvon tietojen mukaan kaupallisen kalastuksen TAC saisi olla enintään 139 128 lohta. Tämä määrä perustuu ICES:n arvioon meressä olevan pyyntikokoisen lohen määrästä. Edellä mainitusta määrästä tulisi neuvon tietojen mukaan vähentää hylkeiden vahingoittamien lohien määrä 9 235 lohta ja arvioituna raportoimattomana ja väärinraportoituna saaliina 32 000 lohta sekä Venäjän osuus (1,9 % 97 893 lohesta) 1 859 lohta. Näin laskemalla päädyttäisiin EU:n TAC:iin, jonka suuruus olisi 96 033 lohta, joka vastaisi kuluvan vuoden TAC:in tasoa (95 928 lohta).

Suomi kannattaa TAC:n pienentämistä tieteellisen neuvon mukaisen laskelman suuntaisesti.

Suomi pyrkii siihen, että Suomen vapaa-ajankalastuksessa käytössä olevan kaltainen kahden lohen kiintiösäännöstö otetaan Itämerellä käyttöön laajemminkin.

Suomi nostaa esiin Itämeren lohikantojen sekakantakalastukseen liittyvät ongelmat.

Suomi edellyttää, että komissio ja jäsenvaltiot jo kuluvasta kalastuskaudesta alkaen valvovat tehostetusti, että Itämerellä ei harjoiteta laitonta lohenkalastusta. Valvonnalla tulee estää laittoman kalastuksen harjoittaminen, ja jos sellaista todennetaan, se on viipymättä ja kokonaan eliminoitava. Samalla tulee varmistaa, että kalastuksen valvontaan käytettävällä EU-rahoituksella varmistetaan valvonnan riittävät resurssit ja että valvontatoiminta on vaikuttavaa.

Suomenlahden lohen TAC

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon mukaisesti siten, että TAC:n pohjaluku olisi 11 800 lohta, josta vähennetään hylkeiden vahingoittamien lohien määrä 1 888 lohta (16 %) ja arvioitu raportoimaton saalis 354 lohta (3 %) sekä Venäjän osuus (9,3 % 9 558 lohesta) 888 lohta. EU:n TAC olisi siten 8 670 lohta, joka olisi n. 17 prosentin pienennys kuluvan vuoden TAC:iin (10 485 lohta) verrattuna.

Suomi katsoo, että kalastus tulisi pyrkiä kohdistamaan istutettuihin lohiin.

Pohjanlahden silakan TAC

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n uusimman tieteellisen neuvon mukaisen kalastuskuolevuuden MSY-pistearvon 0,21 (uusi Fmsy-vaihteluväli on 0,15—0,21) mukaisesti siten, että TAC olisi 95 566 tonnia, joka olisi n. 32 %:n pienennys kuluvan vuoden TAC:iin (140 998 tonnia) verrattuna.

Asetuksen 2016/1139 liitteessä I määriteltyä kalastuskuolevuuden MSY-vaihteluväliä (0,11—0,15) ei voida käyttää, koska ICES on antanut siitä merkittävästi poikkeavan neuvon uudesta MSY-vaihteluvälistä ja on perustanut TAC-suosituksensa siihen. Lisäksi liitteessä I Fmsy-vaihteluväli koskee vain Selkämeren silakkakantaa. Komission ehdotus 70 617 tonnin TAC:sta perustuu kuitenkin Selkämeren silakan osakannan kalastuskuolevuusarvoon 0,15, joka merkitsisi kuluvan vuoden TAC:n (140 998 tonnia) puolittamista.

Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakan TAC

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista asetuksen 2016/1139 liitteessä I määritellyn kalastuskuolevuuden MSY-pistearvon 0,22 (Fmsy-vaihteluväli on 0,16—0,28) mukaisesti siten, että TAC olisi 267 745 tonnia, josta vähennetään Venäjän osuus (9,5 %) ja otetaan huomioon Riianlahteen liittyvä vaellus. Komissio on tämän mukaisesti ehdottanut 238 229 tonnin TAC:ia, joka suurenisi n. 25 % kuluvaan vuoden TAC:iin (191 129 tonnia) verrattuna.

Riianlahden silakkakannan TAC

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista asetuksen 2016/1139 liitteessä I määritellyn kalastuskuolevuuden MSY-vaihteluvälin (0,24—0,38) mukaisesti siten, että otetaan huomioon pääaltaalle liittyvä vaellus.

Läntisen silakkakannan TAC

Suomi kannattaa TAC:ien vahvistamista ICES:n neuvon mukaisen kalastuskuolevuuden MSY vaihteluvälin (soveltuva alempi vaihteluväli 0,23—0,32) mukaisesti.

Kilohailin TAC

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista asetuksen 2016/1139 liitteessä I määritellyn kalastuskuolevuuden MSY-pistearvon 0,26 (vaihteluväli on 0,19—0,27) mukaisesti siten, että TAC olisi 291 715 tonnia. TAC:n tasossa otetaan huomioon Venäjän osuus (10,08 %) siten, että EU:n TAC olisi 262 310 tonnia, joka vastaa komission ehdotusta. TAC suurenisi siten n. 0,5 % kuluvan vuoden TAC:iin (260 993 tonnia) verrattuna.

Itäisen turskakannan TAC

Itäisen turskakannan tilaa ei ole voitu analysoida tarkasti, eikä ICES ole voinut suositella kalastuskuolevuuden vaihteluväliä kannalle. Suomi kannattaa TAC:n olennaista pienentämistä ICES:n neuvon mukaisesti.

Läntisen turskakannan TAC

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon mukaisen kalastuskuolevuuden MSY-vaihteluvälin (soveltuva alempi vaihteluväli 0,15—0,26) mukaisesti. Lisäksi Suomi katsoo, että läntiseen turskakantaan kohdistuva kaikki kalastuskuolevuus tulee ottaa huomioon kalastuksen säätelyssä.

Euroopan ankeriaskanta

Suomi on erittäin huolestunut Euroopan ankeriaskannan heikosta tilasta. Ankeriaskannan elvyttämiseksi tulee ryhtyä unionin laajuisiin toimenpiteisiin, jotta kannan elpyminen voidaan mahdollistaa tasapainoisella ja tehokkaalla tavalla. Komission ehdotus ankeriaan kalastuskiellosta pelkästään Itämerellä tulee viipymättä korvata koko unionin merialuetta koskevilla tehokkailla järjestelyillä, kuten kalastuksen täyskiellolla tai kalastuskauden rajoituksilla sekä päivittämällä kansalliset ankeriaanhoitosuunnitelmat ja tehostamalla niiden toimeenpanoa.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valtioneuvoston kirjelmän perusmuistiosta ilmenevään kantaan viitaten valiokunta pitää tärkeänä Itämeren kalastusmahdollisuuksien vahvistamista vuodelle 2018 siten, että kalakantojen hyödyntäminen kestävän enimmäistuoton (Maximum Sustainable Yield, MSY) mukaisesti saavutettaisiin EU:n yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevan perusasetuksen 1380/2013 tavoitteiden mukaisesti mahdollisimman pian, kuitenkin asteittain viimeistään vuoteen 2020 mennessä kaikkien kalakantojen osalta. MSY määritellään Kansainvälisen merentutkimusneuvoston (ICES) suosituksissa kalakannan kutukannan sekä kalakannan kalastuskuolevuuden perusteella.

Valiokunta toteaa, että Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen osalta komissio ehdottaa lohen TAC:n suurentamista 11 prosentilla. Valiokunta kiinnittää perusmuistion mukaisesti huomiota siihen, että ICES:n neuvon mukaan kaupallisen kalastuksen kokonaissaaliin merellä ei tulisi ylittää 116 000:ta lohta. Vuoden 2016 havaintojen perusteella tästä tulisi vähentää hylkeiden vahingoittamien lohien määrä 7 700 lohta ja arvioituna raportoimattomana ja väärinraportoituna saa-

liina 26 900 lohta sekä Venäjän osuus (1,9 prosenttia 81 400 lohesta) 1 546 lohta. Näin laskemalla päädyttäisiin EU:n TAC:iin, jonka suuruus olisi 79 854 lohta, joka merkitsisi n. 17 prosentin pienennystä kuluvan vuoden TAC:iin.

Perusmuistiosta käy myös ilmi, että parhaillaan valmisteltavana olevan Itämeren lohen monivuotisen hoitosuunnitelman lähtökohtana on kalastuskuolevuuden asettaminen tasolle 0,1. Tämän perusteella tieteellisen neuvon tietojen mukaan kaupallisen kalastuksen TAC saisi olla enintään 139 128 lohta. Tämä määrä perustuu ICES:n arvioon meressä olevan pyyntikokoisen lohen määrästä. Edellä mainitusta määrästä tulee neuvon tietojen mukaan vähentää hylkeiden vahingoittamien lohien määrä 9 235 lohta ja arvioituna raportoimattomana ja väärinraportoituna saaliina 32 000 lohta sekä Venäjän osuus (1,9 prosenttia 97 893 lohesta) 1 859 lohta. Näin laskemalla päädyttäisiin EU:n TAC:iin, jonka suuruus olisi 96 033 lohta, joka vastaisi kuluvan vuoden TAC:n tasoa (95 928 lohta).

Valiokunta katsoo valtioneuvoston kannan mukaisesti, että Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden TAC:ia tulee pienentää tieteellisen neuvon mukaisen laskelman suuntaisesti.

Valiokunta pitää tärkeänä Suomen tavoitteena, että maamme vapaa-ajankalastuksessa käytössä olevan kaltainen kahden lohen kiintiösäännöstö otetaan Itämerellä käyttöön laajemminkin. Esiin on myös nostettava Itämeren lohikantojen sekakantakalastukseen liittyvät ongelmat. Suomen tulee myös edellyttää, että komissio ja jäsenvaltiot jo kuluvasta kalastuskaudesta alkaen valvovat tehostetusti, että Itämerellä ei harjoiteta laitonta lohenkalastusta. Valvonnalla tulee estää laittoman kalastuksen harjoittaminen, ja jos sellaista todennetaan, se on viipymättä ja kokonaan eliminoitava. Samalla tulee varmistaa, että kalastuksen valvontaan käytettävällä EU-rahoituksella varmistetaan valvonnan riittävät resurssit ja että valvontatoiminta on vaikuttavaa.

Komissio ehdottaa Suomenlahden lohen TAC:n pienentämistä vajaat viisi prosenttia. Puheenjohtajamaa Viron tavoitteena on pitää TAC nykytasolla. ICES:n neuvon mukaisesti TAC:n pohjaluku olisi 11 800 lohta, josta vähennetään hylkeiden vahingoittamien lohien määrä 1 888 lohta (16 prosenttia) ja arvioitu raportoimaton saalis 354 lohta (3 prosenttia) sekä Venäjän osuus (9,3 prosenttia 9 558 lohesta) 888 lohta. EU:n TAC olisi siten 8 670 lohta, joka olisi n. 17 prosentin pienennys kuluvan vuoden TAC:iin (10 485 lohta) verrattuna. Valiokunta katsoo, että Suomenlahden lohen TAC tulee vahvistaa ICES:n neuvon mukaisesti. Lisäksi valiokunta painottaa sitä, että kalastus tulee pyrkiä kohdistamaan istutettuihin lohiin, kiinnittäen kuitenkin huomiota siihen, että istutukset ovat vähentyneet, mikä heikentää ammattikalastajien saaliita.

Pohjanlahden silakan osalta komissio ehdottaa tieteellisestä neuvosta (32 prosentin vähennys TAC:iin) poiketen TAC:in puolittamista vedoten tarpeeseen noudattaa Itämeren silakan, kilohailin ja turskan hoitosuunnitelman säännöksiä. Tämän Suomen taloudellisesti tärkeimmän kalakannan osalta on erittäin tärkeää, että sovelletaan parasta tieteellistä neuvoa. Perusmuistiossa on todettu, että komission mekanistinen tapa soveltaa Itämeren silakan, kilohailin ja turskan hoitosuunnitelmaa on virheellinen, sillä päätöksenteon tueksi ei ole olemassa tieteellistä neuvoa hoitosuunnitelman mukaisille alueille. Pohjanlahden silakan osalta Suomen kannaksi on esitetty aiemman kalastuskuolevuusarvon 0,23 sijaan kalastuskuolevuusarvoa 0,21 (merkitsisi 32 prosentin vähennystä TAC:iin) tieteellisen neuvon mukaisesti. Komission ehdottama 50 prosentin

vähennys ei ole hyväksyttävissä myöskään siksi, että kalakanta on yhä vahva. Valiokunta katsookin, että TAC tulee vahvistaa valtioneuvoston kannan mukaisesti.

Itäisen turskakannan TAC:n osalta valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että Itäisen turskakannan tilaa ei ole voitu analysoida tarkasti eikä ICES ole voinut suositella kalastuskuolevuuden vaihteluväliä kannalle. Valiokunta katsoo, että TAC:ia tulee olennaisesti pienentää ICES:n neuvon mukaisesti. Läntisen turskakannan TAC tulee vahvistaa ICES:n neuvon mukaisen kalastuskuolevuuden MSY-vaihteluvälin (soveltuva alempi vaihteluväli 0,15—0,26) mukaisesti. Lisäksi Läntiseen turskakantaan kohdistuva kaikki kalastuskuolevuus tulee ottaa huomioon kalastuksen säätelyssä.

Valiokunta korostaa, että turskakannat ja niiden elvyttämiseksi vaadittavat toimenpiteet ovat tällä hetkellä Itämeren kalastuspolitiikan tärkein kysymys pitkään jatkuneen ylikalastuksen ja turskakantojen heikon tilan vuoksi. Valiokunta pitää keskeisenä, että turskankalastuksen riittävään säätelyyn kiinnitetään erityistä huomiota.

Valtioneuvoston kannan mukaisesti valiokunta on erittäin huolestunut Euroopan ankeriaskannan heikosta tilasta. Ankeriaskannan elvyttämiseksi tulee ryhtyä unionin laajuisiin toimenpiteisiin, jotta kannan elpyminen voidaan mahdollistaa tasapainoisella ja tehokkaalla tavalla. Kalastuksen täyskielto pelkästään Itämerellä johtaisi todennäköisesti myös istutustoimien loppumiseen. Valiokunta yhtyykin valtioneuvoston kantaan siinä, että komission ehdotus ankeriaan kalastuskiellosta pelkästään Itämerellä tulee viipymättä korvata kansainvälisillä ja koko unionin merialuetta koskevilla tehokkailla järjestelyillä, kuten kalastuksen täyskiellolla tai kalastuskauden rajoituksilla sekä päivittämällä kansalliset ankeriaanhoitosuunnitelmat ja tehostamalla niiden toimeenpanoa.

Itämeren hyljekannat ovat runsastuneet, ja sen myötä myös niiden aiheuttamat vahingot kalastukselle sekä saalis- että pyydystappioina ovat nousseet Suomen rannikolla erittäin korkealle tasolle. Valiokunta pitää välttämättömänä hyljevahinkojen ehkäisemistä, vähentämistä ja korvaamista sekä hylkeiden kiintiömetsästyksen tehostamista ongelma-alueilla ja myös kokonaan uusien keinojen kehittämistä tehostamaan kannanhoitoa. Myös merimetso aiheuttaa rannikkokalastukselle ongelmia, joihin tulee puuttua. Valiokunta pitääkin välttämättömänä selvittää pikaisesti, miten merimetsojen rannikkokalastukselle aiheuttamiin vahinkoihin voidaan puuttua.

Valiokunta painottaa lopuksi tarvetta kiinnittää huomiota Itämeren kalakanta-arvioiden laadun jatkuvaan kehittämiseen ja parantamiseen. Valiokunta korostaa, että esimerkiksi Itämeren silakan ja kilohailin kanta-arviot ovat vaihdelleet erittäin merkittävästi viime vuosina, ja se on myös johtanut voimakkaisiin vuosittaisiin muutoksiin saaliskiintiöissä. Valiokunta korostaa ammattikalastuksen ja muun kalatalouden elinkeinotoiminnan pitkäjänteisen kehittämisen edellyttävän saaliskiintiötasojen nykyistä tarkempaa ennustettavuutta ja kiintiöiden pienempiä vaihteluita.

Valiokunta toteaa, että merellä tapahtuva vapaa-ajankalastus ja sen muutokset ovat yhä keskeisemmässä roolissa lohikantojen tilan kehityksessä. Valiokunta kiirehtii vapaa-ajankalastuksen saaliiden raportoinnin kehittämistä. Virkistys- ja kotitarvekalastuksen lohisaaliiden raportointia ja muuta tietopohjaa tulee parantaa systemaattisesti koko Itämeren alueella. Tarvitaan edelleen luotettavampia tietoja etenkin Itämeren lohenuistelun saaliista eteläisellä Itämerellä.

Valiokunnan lausunto MmVL 21/2017 vp

Lopuksi valiokunta toteaa, että se yhtyy kaikilta osin perusmuistiosta ilmenevään valtioneuvoston kantaan.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Maa- ja metsätalousvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 29.9.2017

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Anne Kalmari kesk
jäsen Pertti Hakanen kesk
jäsen Hanna Halmeenpää vihr
jäsen Lasse Hautala kesk
jäsen Reijo Hongisto si
jäsen Jukka Kopra kok
jäsen Susanna Koski kok
jäsen Jari Myllykoski vas
jäsen Mats Nylund r
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Tytti Tuppurainen sd
jäsen Harry Wallin sd
varajäsen Ritva Elomaa ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius

Eriävä mielipide

Perustelut

En voi yhtyä valiokunnan enemmistön kantaan Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen sekä Suomenlahden lohen TAC:n osalta. Muilta osin kannatan valtioneuvoston ja valiokunnan enemmistön kantaa. Komissio esittää 11 prosentin lisäystä pääaltaan ja Pohjanlahden lohikiintiöön. Lisäys on varovainen, mutta se on pieni askel oikeaan suuntaan ja kuvaa sitä positiivista kehitystä, joka lohikannoissa on tapahtunut. Myös kaupallisen kalastuksen tulisi hyötyä kantojen paremmasta kehityksestä Pohjanlahdella, etenkin kun rajoitustoimet on pitkään kohdistettu kaupalliseen kalastukseen.

Suomen kannan Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen osalta tulisi valtioneuvoston sekä valiokunnan enemmistön kannasta poiketen olla, että TAC tulee komission esityksen mukaan vahvistaa 106 096 loheksi.

Komission esitys on komission ilmoituksen mukaan MSY-lähestymistavan mukainen. Komission esittämä kiintiölisäys on pragmaattinen ja mittakaavaltaan hyvin pieni. Komissio ei esityksessään vähennä raportoimatonta ja väärinraportoitua saalista kansainvälisen merentutkimusneuvoston ICES:n esittämästä tasosta (enintään 116 000 kpl), koska EU valvovana viranomaisena ei voi hyväksyä, että tällaista tapahtuu, ja olisi lähtökohtaisesti väärin, että kiintiön asettamisessa laskettaisiin tämä osuus mukaan. Valvontatoimiensa kautta EU myös valvoo, ettei tällaista kalastusta ole.

Komission esitys on täysin ICES:n antaman suosituksen puitteissa.

Tässä yhteydessä on myös perusteltua todeta, että lohikantojen kehittymisessä on kaiken kaik--kiaan myönteinen trendi. Pohjoisen Itämeren lohikannat ovat vahvistuneet jo pitkään, ja nousukalojen määrät etenkin Tornionjoessa ovat viime vuosina olleet korkealla tasolla.

Ammattikalastuksen kalastuspaine on myös nykyään alhainen. Myös kaupallisen kalastuksen tulisi hyötyä kantojen paremmasta kehityksestä Pohjanlahdella, etenkin kun rajoitustoimet on kohdistettu kaupalliseen kalastukseen.

Komission nyt esittämä taso ei sinänsä ole edes riittävä rannikkokalastuksen turvaamiseksi, joten tältä osin perusteluissa oleva valtioneuvoston arvio taloudellisista vaikutuksista elinkeinolle on väärä. Alhainen kiintiötaso on jo vuosia vaikuttanut hyvin negatiivisesti rannikkokalastuksen toimintaedellytyksiin. Ammattikalastukseen on jo aikaisemmin kohdistettu lukuisia rajoituksia ja lohikiintiöihin suuria leikkauksia.

Suomen tulisi jatkossa myös kiinnittää komission huomiota lisääntyvään vetouisteluun Itämeren pääaltaalla ja tämän kasvavan pyyntimuodon vaikutuksiin lohikantoihin.

Suomenlahden lohikiintiön leikkaaminen 17 prosentilla on ylimitoitettu, ja tästä voi tulla ongelma käytännön kaupalliselle kalastukselle, jos leikkauslinja jatkuu. En voi yhtyä valiokunnan

enemmistön kantaan, jonka mukaan lohenkalastus Suomenlahdella jatkossa kohdistettaisiin istutettuun loheen hyödyntämällä eväleikkauksia. Tässä yhteydessä on syytä todeta, että istutusten määrä on vähentynyt viime vuosina. Siksi kaupallisen kalastuksen kohdentaminen pelkästään istutettuihin lohiin heikentäisi ammattikalastajien jo nyt huonontuneita toimintaedellytyksiä. Tämä on myös asia, josta ei päätetä kalastusmahdollisuuksien vahvistamisen yhteydessä.

Mielipide

Edellä olevan perusteella katson,

> että maa- ja metsätalousvaliokunnan tulisi kantanaan ilmoittaa, että se muuten yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan mutta se edellä esitetyin perustein katsoo, että Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC tulee vahvistaa komission esityksen mukaisesti ja että Suomenlahden lohikiintiön pienennyksen tulisi olla vähäisempi. Kirjaus siitä, että Suomenlahdella kalastus tulisi kohdistua istutettuihin lohiin, tulee poistaa.

Helsingissä 29.9.2017

Mats Nylund r